

Міністерство освіти і науки України

Тернопільський національний економічний університет

Факультет фінансів

Кафедра податків та фіскальної політики

Курсова робота

на тему:

“Митний тариф: суть, побудова та призначення ”

Студентки групи ФМО-41

Напрямок підготовки– фінанси і кредит

Фахове спрямування «Фінанси в
системі митних органів»

Григорчук А.Р.

Науковий керівник:

викл. Титор В.Й.

Тернопіль - 2017

План

Вступ

1. Зміст митного тарифу , функції та його призначення .
2. Етапи розвитку функціонування митно-тарифної системи України.
3. Особливості здійснення митних тарифів: єдиний митний тариф України і його правове регулювання.
4. Вдосконалення системи митно-тарифного регулювання в Україні на основі використання досвіду зарубіжних країн.

Висновки

Вступ

Актуальність дослідження. Один із найбільш поширених регуляторів зовнішньоекономічної діяльності є митний тариф. Майже всі країни світу завдяки йому виконують найскладніші завдання: від захисту вітчизняного виробника до збільшення державного бюджету за рахунок коштів, вилучених на кордоні.

Митний тариф є ціновою категорією, яка потребує індивідуального підходу до пояснення мита за кожним окремим товаром на основі аналізу національних та інтернаціональних витрат і цін. За ситуації, коли митний тариф визначається на основі різниці між світовими і національними цінами, він виконує стимулюючу функцію, тобто вирівнює умови конкуренції для імпортних і національних товарів, не створюючи переваг для жодного з них. Коли ж мито встановлюється вище різниці між національними і світовими цінами, тобто обмежує ввезення на національний ринок імпортних товарів, митний тариф виконує протекціоністську функцію. Якщо ж ввізне мито встановлене нижче різниці між національними і світовими цінами, то створюються сприятливі умови для іноземних товарів і виконується імпорт товарів до країни.

Дослідження митного регулювання набуває особливої актуальності в сучасних умовах розвитку глобалізаційних процесів, оскільки кількісне зростання зовнішньоекономічних зв'язків, суттєві якісні зміни вимагають активного втручання держав у процес регулювання цієї діяльності з метою оптимізації, підвищення ефективності засобів, форм та інструментів.

Питання сучасної митної політики України залишаються актуальними в наш час, тому відповідно до Програми діяльності уряду України поступово проводяться заходи, які спрямовані на розробку нової редакції Єдиного митного тарифу України, в якому передбачається: введення диференційованого підходу до рівня митного оподаткування залежно від того, виробляється в країні на недостатньому, достатньому чи надлишковому рівні, застосування односторонніх обмежень імпорту, включаючи підвищення ставок ввізного мита; широке застосування специфічних та комбінованих ставок мита на товари

так званого “некритичного” імпорту; введення заходів митно-тарифного захисту сільськогосподарського виробництва України, в тому числі шляхом застосування сезонних ставок; скорочення переліку країн, які користуються пільгами; введення єдиного порядку сплати акцизів та ПДВ для товарів як вітчизняного, так й імпортного виробництва; зміна механізму начислення акцизу та ПДВ на імпортні товари.

Мета курсової роботи полягає у визначенні ролі митного тарифу у процесі митно-тарифних аспектів зовнішньоторговельних відносин між країнами та окремими суб’єктами підприємницької діяльності України.

Досягнення цієї мети передбачає розв’язання таких завдань:

- охарактеризувати зміст митного тарифу, функції та його призначення;
- дослідити етапи розвитку функціонування митно-тарифної системи України;
- визначити особливості здійснення митних тарифів: єдиний митний тариф України і його правове регулювання;
- охарактеризувати вдосконалення системи митно-тарифного регулювання в Україні на основі використання досвіду зарубіжних країн.

Об’єктом дослідження є митний тариф.

Предметом – єдиний митний тариф та його регулювання в Україні.

1.Зміст митного тарифу , функції та його призначення

Поміж торгових засобів зовнішньоекономічної політики перевіреними та найдавнішими є саме митні тарифи. Мито є непрямим податком, який стягується з товарів, що ввозять в країну або ж вивозять з неї. Даний податок враховується в ціну продажу, відповідно, оплачується споживачем товарів.

Мито – це податок на товари, а також інші предмети, що переміщуються через митний кордон України.

Економічною роллю мита є те, що воно:

- здійснює вартісний бар'єр, який збільшує ціну імпортного товару. Найчастіше мито є єдиним чинником, який збільшує ціну товару при його переміщенні на внутрішній ринок країни;

- держава здатна стимулювати розвиток деяких галузей економіки використовуючи мито;

Мито виконує основні функції:

1. Фіскальна. Відноситься до імпортних та експортних мит, адже вони є однією із статей прибуткової частини державного бюджету;

2. Протекціоністська. За допомогою цієї функції держава захищає вітчизняних виробників від товарів іноземних конкурентів;

3. Балансування. Запобігає експорту небажаних товарів , внутрішні ціни на які за певних причин є нижчими за світові;

4. Статистична. Гарантує державний контроль та достовірність обліку за рухом товарів , транспортних засобів , а також інших вантажів через митний кордон України.

Інколи держава здатна використовувати мито як важіль тиску на конкуренцію з ціллю змусити їх піти на деякі поступки.

Через те, що мито стягують з різною метою, його можна класифікувати за окремими ознаками.

За цілями стягнення:

- фіскальне, мета якого є приріст фінансових надходжень до бюджету;

- протекціоністське, забезпечує захист національної промисловості від конкурентоспроможних іноземних товарів . Довготривале їх використання здатне призвести до застою у виробництві, адже за відсутності іноземної конкуренції знижується прагнення підвищити продуктивність праці та технічного розвитку.

За встановлених монопольних цін, високому імпортному миту властивий експансіоністський характер, адже вони сприяють експортові та демпінгові капіталу. Варто зазначити, що важко встановити чітку відмінність між даними видами мита.

За об'єктом обкладання:

- ввізне (імпортне) мито стягується з імпортованих товарів або ж під час випуску товарів з митних складів, які розташовані всередині країни. Даний вид мита є найпоширенішим, який має початок застосування раніше від інших; в сучасній торговій політиці на нього припадає центр ваги.

- вивізне мито стягується з товарів при вивезенні їх за кордон. Його торгово-політична роль проявляється у зменшенні кількості експорту деяких товарів або у штучному підвищенні його ціни. Даний вид мита досить часто застосовують з фіскальною метою, а також для вирівнювання низької ціни на внутрішньому ринку та високої – на зовнішньому. Окрім того, вивізне мито може стягуватися з товарів, в експорті яких країна є монополістом. На сьогоднішній день, цей вид мита застосовують досить рідко;

- транзитне мито стягується за провезення товарів територією тієї чи іншої країни. Переважно, більшість держав зацікавлені у розширенні транзиту через їх територію, адже це приносить чималий дохід. В сучасних умовах його роль знижується, переважно воно встановлюється для покриття витрат, які пов'язані з контролем транзиту іноземних вантажів.

Ввізне мито є диференційованим:

- до товарів та інших предметів, що походять з держав, які входять разом з Україною до митних союзів або утворюють з нею спеціальні митні зони, і в разі встановлення будь-якого спеціального преференційного митного режиму згідно з міжнародними договорами за участю України, застосовуються

преференційні ставки ввізного мита, передбачені Митним тарифом України (преференційна ставка);

- до товарів та інших предметів, що походять з країн або економічних союзів, які користуються в Україні режимом найбільшого сприяння, котрий означає, що іноземні суб'єкти господарської діяльності цих країн або союзів мають пільги щодо мит, за винятком випадків, коли зазначені мита та пільги щодо них встановлюються в рамках спеціального преференційного митного режиму, застосовуються пільгові ставки ввізного мита, передбачені Митним тарифом України (пільгова ставка);

- до решти товарів та інших предметів застосовуються повні ставки ввізного мита, передбачені Митним тарифом України (повна ставка). Ставки повного ввізного та вивізного мита визначені Єдиним митним тарифом України.

Залежно від способу нарахування застосовуються:

- адвалорне мито – нараховується у відсотках до митної вартості оподатковуваних товарів та інших предметів. Оскільки це мито визначають виходячи із митної вартості, то тут можливі зловживання в частині заниження митної вартості з метою зменшення суми мита, що підлягає сплаті;

- специфічне мито – нараховується у встановленому грошовому розмірі на одиницю оподатковуваних товарів. На відміну від попереднього виду мита специфічне унеможлиблює маневрування митною вартістю;

- комбіноване мито – включає в себе адвалорні та специфічні особливості митного оподаткування.

За характером походження мито буває:

- автономне, тобто таке, що встановлюється постановою державної влади певної країни незалежно від багатоборонніх актів (договорів). Розмір цього мита може змінюватися з урахуванням інтересів держави без узгодження з країнами-партнерами;

- конвенційне (договірне) – це ставки мита, що встановлюються у процесі переговорів. Вони не можуть бути підвищені державною владою в односторонньому порядку.

Найпоширенішим є конвенційне мито, узгоджене під час переговорів у межах ГАТТ. У митних тарифах країн – членів угоди (близько ста держав) договірне мито поширюється на велику частину товарної номенклатури.

Залежно від призначення виділяють групу особливих мит, а саме:

1. Спеціальне мито – вид мита, рівень ставок якого встановлюється на більш високому рівні порівняно із звичайними в якості захисного заходу внутрішнього ринку країни від надлишкового імпорту.

2. Антидемпінгове мито – це вид ввізного мита, який забезпечує захист внутрішнього ринку країни від ввезення товарів по демпінговим цінам. В економічно розвинених країнах прийнято національні антидемпінгові закони.

3. Компенсаційне мито застосовується з метою пониження конкурентоспроможності товарів на внутрішньому ринку і відіграє протекціоністську роль.

Виходячи з інтересів насичення внутрішнього ринку країни товарами на певний, як правило, обмежений період, може вводитися так зване “сезонне” мито. Найчастіше воно дозволяє ввезення з-за кордону сільськогосподарських товарів до моменту дозрівання на певній території врожаю. Сезонне мито може встановлюватися на строк, не більше 4-х місяців з моменту їх встановлення.

Найважливішим інструментом митно-тарифного регулювання експортно-імпортних операцій є митний тариф. Головною передумовою його є необхідність захистити вітчизняне виробництво від конкуренції закордонних товаровиробників та підвищити конкурентоспроможність вітчизняної продукції. Митний тариф – це єдиний економічний інструмент державного регулювання зовнішньої торгівлі, що охоплює всю її товарну номенклатуру. Цей інструмент застосовують усі держави світу.

Отже, митний тариф – це систематизований за певною ознакою або ознаками перелік товарів, що підлягають митному обкладанню, проти кожного з яких зазначено одну або кілька ставок митних зборів.

Розрізняють два типи митних тарифів, простий і складний.

Простий (одностовпчиковий) тариф передбачає для кожного товару одну ставку митних зборів, що застосовується незалежно від країни походження

товару. Такий тариф не забезпечує достатньої маневреності в митній політиці, а тому не відповідає сучасним умовам боротьби на світовому ринку.

Складний (багатостовпчиковий) тариф щодо кожного товару встановлює дві або більше ставок мита.

Звичайно, найвища ставка – автономна. Вона називається також максимальною, або генеральною, і застосовується щодо товарів, що походять з країн, з якими немає торгових договорів і угод. Відтак використовується нижча, як правило, конвенційна ставка.

Складні митні тарифи багатьох країн часто передбачають і особливо пільгові, преференційні ставки мита. Вони застосовуються щодо певного кола країн з метою створення замкнених економічних угруповань, режимів асоціації, а також у торгівлі з країнами, що розвиваються. Преференційні ставки можуть і не виокремлюватися у стовпчик. У цьому разі у вступній частині, що пояснює правила користування тарифом, можна зазначити, що для перелічених в особливому списку країн мінімальна ставка знижується на певну кількість разів.

Складний митний тариф значно краще, ніж простий пристосований до конкурентної боротьби на світовому ринку. Він дає змогу чинити тиск на одні країни, обкладаючи їх товари вищим митом, або надавати пільги іншим, “прив’язуючи” їх у такий спосіб до свого ринку.

Крім ставок мита, розмір яких встановлюється заздалегіть, митні тарифи передбачають можливість введення додаткового, особливо високого антидемпінгового і карального мита. Їх розмір у кілька разів перевищує максимальні ставки.

Єдиний митний тариф є важливим регулятором зовнішньої торгівлі. Він спрямований на захист внутрішнього ринку та національного товаровиробника, забезпечує конкурентну позицію вітчизняних товарів. Митний тариф за своїм економічним змістом та характером дії відносять до вартісних ринкових регуляторів зовнішньої торгівлі.

Закон про “Єдиний митний тариф” базується на міжнародно визнаних нормах і розвивається у напрямі максимальної відповідності до загальноприйнятих у міжнародній практиці принципів і правил митної справи. Ставки Єдиного митного тарифу є єдиними для всіх суб’єктів зовнішньоекономічної діяльності незалежно від форм власності, організації господарської діяльності та територіального розташування, за винятком випадків, передбачених законами України та її міжнародними договорами.

Товарно-класифікаційна схема тарифу складається із наступних граф:

1. Код товарів по УКТ ЗЕД;
2. Опис товарів по УКТ ЗЕД;
3. Преференційні ставки тарифу;
4. Пільгова ставка тарифу;
5. Повна ставка тарифу;
6. Одиниці виміру та обліку.

2. Етапи розвитку функціонування митно-тарифної системи України

Еволюцію митно-тарифної політики України з моменту становлення держави можна розділити на чотири етапи.

Перший етап (1991—1993рр.) характеризувався зміною пріоритетів, коли головним став контроль за зовнішньоторговельною діяльністю, а не за переміщенням фізичних осіб, як було за централізовано-планової системи господарювання. Було впроваджено досить жорсткий експортний і ліберальний імпорتنний режими, тобто відносно імпорту домінувала преференційна функція, тоді як справляння експортного мита носило суто фіскальну спрямованість. Дана функціональна спрямованість застосування митних регуляторів була пов'язана з цілим рядом причин, але основною стала відсутність загальної концепції трансформування економічної системи з командно-адміністративної моделі до ринкової.

Домінуючими причинами застосування лібералізації імпорту були такі: по-перше, насичення споживчого ринку країни в умовах його незбалансованості; по-друге, досить широкий тиск з боку міжнародних фінансових та економічних організацій, які завжди зацікавлені в лібералізації особливо імпорту; по-третє, конкурентний фактор, сподівання на те, що продукція іноземного виробництва змусить національного виробника підвищити ефективність власного виробництва.

В Україні до початку 1993 року відносно до ввезених на її територію товарів формально діяв Митний тариф СРСР, затверджений Постановою Ради Міністрів СРСР від 27 квітня 1981 року № 394. Митний тариф мав таку особливість: сировина, устаткування та обладнання не оподатковувались імпортним митом, тоді як продукти харчування та товари широкого вжитку попадали під дію мита.

Єдиний митний тариф України від 11 січня 1993 року у більшості тарифних позицій передбачав ставки від 0 до 10 %. Незначна частина товарних позицій була об'єктом вищих ставок — 15—30%, а максимальний рівень митного оподаткування передбачався для алкогольних і тютюнових виробів —

50 %. Для товарів з країн, які користувались режимом найбільшого сприяння, застосовувалися тарифи, які становили 2—5 %.

Позитивом політики лібералізації відносно імпорту стало зменшення дисбалансу між попитом і пропозицією на внутрішньому ринку, але при цьому спостерігалась негативна тенденція щодо неготовності більшості національних підприємств конкурувати з іноземними. Це проявилось в ускладненні реалізації продукції, втраті ринків збуту, в тому числі і внутрішнього, спаді виробництва і т. п.

Основною причиною вибору жорсткої митно-тарифної політики відносно до експорту стали диспропорції між внутрішніми та світовими цінами. Адміністративне регулювання цін привело до збереження значно нижчого їх рівня у порівнянні зі світовими, що стимулювало вивіз товарів з України і загострення проблеми дефіциту.

Наповнення державного бюджету за рахунок валютної виручки та експортного мита привело до того, що практично більшість потенційних експортованих товарів попадали під дію вивізного мита, або нетарифних методів регулювання. Впровадження даної системи митно-тарифного регулювання експорту було, безперечно, доцільним, але вкрай неефективним виявилось функціонування механізму розподілу квот, ліцензій, дозволів при експорті товарів. Створення складної процедурної системи отримання права на експорт товарів не тільки заклало основи тінізації економіки України, але й практично знищило початки конкурентного середовища, без якого неможливе функціонування ринку як системи господарювання.

Оскільки співвідношення між цінами було на користь світових, то відбулася переорієнтація експортних поставок з ринку СНД на західні ринки.

Другий етап (1994—1995 рр.). Основна мета цього етапу-фіскальна, тобто наповнення державного бюджету за рахунок оподаткування імпорту та експорту. У зв'язку з лібералізацією зовнішньоторговельного режиму створюється механізм тарифного регулювання, який спрямований на отримання податкових надходжень, тобто забезпечення в першу чергу суто фіскальної функції, а далі — на захист національного товаровиробника.

Це проявилось у підвищенні середніх ставок мита до 20% за пільговими ставками, а за повними до — 30 %, у скасуванні пільгового мита при імпортуванні продукції з країн СНД, підвищенні максимальних ставок до 300—350 % (лікєро-горілчані вироби).

У зв'язку з тим, що ставки імпортного мита були в основному підвищені на товари споживання, тобто під дію митного тарифу попала незначна кількість номенклатури товарів, то середньозважена величина мита становила 11,9%, а для країн, з якими Україна уклала угоди про вільну торгівлю, — 6,3 %. Але при цьому слід зауважити, що ступінь фактичного захисту певних товарів суттєво підвищували досить високі ставки акцизного збору на імпортну продукцію.

У той же час було закладено основи щодо проведення узгодженої митно-тарифної політики — це створення в 1994 році Митно-тарифної ради при Кабінеті Міністрів України і прийняття у 1994 році першої постанови щодо зміни ставок ввізного мита, яка на той час носила більше фіскальний характер, хоча й мала елементи протекціонізму.

Скасування експортних податків у даний період практично не змінило ситуацію в кращу сторону, оскільки основною перешкодою на шляху експорту стало впровадження політики "двох курсів": високого (офіційного) та низького (ринкового). Встановлений для експортерів обов'язковий продаж половини їхньої валютної виручки за офіційним курсом зробив експорт товарів не вигідним.

Разом з тим слід зауважити, що протягом 1993—1996 років відбулася певна позитивна деформація у сфері зовнішньоекономічних відносин. Це проявилось в першу чергу у нарощуванні обсягів зовнішньоторговельних операцій, про що свідчать дані динаміки експортно-імпортних операцій протягом відповідного часу. Під впливом здійснюваної відносно ліберальної митно-тарифної політики зовнішньоторговельний оборот України стабільно зростав протягом 1993—1996 років у середньому на 17,3 відсотка щорічно і у 1996 році досяг свого найвищого рівня — майже 38 млрд дол. США.

Крім цього, протягом зазначеного періоду спостерігалася ще одна позитивна і дуже важлива для економіки України тенденція, а саме —

випереджальні темпи зростання експорту товарів і послуг над їх імпортом. Так, протягом 1993—1996 року середньорічні темпи зростання експорту становили 20,7 відсотка, або 2,75 млрд дол. США, у той час як середньорічні темпи зростання імпорту були лише 14,1 відсотка, або 2,05 млрд дол. США. Тобто в середньому обсяг експорту щорічно зростав на 6,7 відсотка, або на 0,70 млрд дол. США більше, ніж обсяг імпорту. Такий розвиток подій дозволив Україні у 1996 році вперше за роки незалежності досягти позитивного сальдо торгового балансу 249,2 млн дол. США.

Третій етап (1997—1998 рр.) можна охарактеризувати як протекціоністський. Основна мета— це захист національного товаровиробника від іноземної конкуренції. У цей період спостерігалась тенденція підвищення ставок імпортного мита, почалося застосування комбінованого мита, практично було зрівняно пільгові ставки з повними, встановлено мінімальну митну вартість, введено попередню сплату імпортного мита. Усі перераховані заходи, і особливо справляння податків на кордоні, тобто до моменту фактичної реалізації товарів, поставили імпортні товари в нерівні умови відносно товарів вітчизняного виробництва.

Фіскальні надходження від мита відбувались переважно за рахунок підвищення ставок на імпорт рентабельної на українському ринку іноземної продукції (підакцизної, високоліквідної) та за рахунок заходів, пов'язаних із визначенням митної вартості, тарифної позиції та країни походження товару. Постачання сировини для українських підприємств оподатковувалося за мінімальними митними ставками. На експорт окремих видів продукції було введено вивізне (експортне) мито.

Посилення протекціонізму в митно-тарифній політиці поєднувалось із заходами щодо приведення даної системи до вимог ГАТТ/СОТ у зв'язку з переговорним процесом щодо приєднання України до цих міжнародних організацій. Це призвело до того, що перевага у регулюванні експортно-імпортних операцій була віддана адміністративним та технічним заходам, а середньозважена ставка імпортного мита була знижена до 6 %.

Але разом з тим була значно розширена база митного оподаткування за рахунок ліквідації пільг, наданих окремим суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності, що істотно впливало на ефективність митної політики. Так, у 1995 р. державними і комерційними структурами, які користувались пільгами при митному оподаткуванні імпортованих товарів, було ввезено без оплати податків 74 % алкогольних напоїв і 98 % тютюнових виробів. А протягом січня-серпня 1996 р. близько 80 % усього обсягу імпорту було здійснено з декларуванням тих чи інших податкових пільг.

У листопаді 1996 р. внесено зміни до ст. 2 Декрету Кабінету Міністрів України від 11.01.93 "Про Єдиний митний тариф України", якими передбачено право Кабінету Міністрів змінювати ставки мита лише стосовно об'єктів митного оподаткування і заборонено зменшувати ставки мита для окремих юридичних і фізичних осіб та за конкретними зовнішньоекономічними контрактами або звільняти їх від сплати мита чи переносити терміни його сплати. З 1997 року набули чинності закони, згідно з якими скасовано всі види пільг, які надавалися юридичним і фізичним особам при ввезенні практично всіх піддакцизованих і більшості не-піддакцизованих товарів, а також пільги при отриманні організаціями гуманітарної і технічної допомоги у вигляді товарів, що ввозяться в Україну. Посилення протекціоністської спрямованості митно-тарифної політики України, особливо відносно імпорту, швидко відбилось на обсягах зовнішньоторговельних операцій. Так, якщо у 1997 році зменшення зовнішньоторговельного обороту відносно попереднього року становило лише 1 відсоток, то у 1998 році це зменшення становило вже 13,2 відсотка. У 1996 році зовнішньоторговельний оборот скоротився відносно 1996 року на 14,1 відсотка, або на 5,34 млрд дол. США. Протягом цього періоду Україна змогла зберегти додатне сальдо торгового балансу лише за рахунок того, що імпорт товарів та послуг скорочувався швидше, ніж експорт. Так, середньорічні темпи скорочення імпорту склали 7,5 відсотка, а відповідний показник для експорту становив лише 7,1 відсотка, тобто щорічно імпорт скорочувався на 0,4 %, або на 51 млн дол. США більше, ніж експорт.

Варто зауважити, що аналіз вищенаведених показників показує, що підвищення ставок мита насправді зумовлює скорочення обсягів зовнішньої торгівлі, а їх зменшення, у свою чергу, приводить до збільшення її обсягів. Тобто існує досить вагома від'ємна кореляція між рівнем протекціонізму та обсягами зовнішньоторговельного обороту. Але митно-тарифна політика— не єдиний чинник, який впливає на зовнішню торгівлю і визначає динаміку зовнішньоторговельного обороту України. Необхідно зазначити, що цілий ряд як зовнішніх, так і внутрішніх чинників сприяли розвитку негативних тенденцій.

1. Основними зовнішніми факторами були:

- загострення світової фінансової кризи і, як наслідок, скорочення світової торгівлі;
- зменшення торговельних операцій з Російською Федерацією;
- погіршення кон'юнктури основних товарних ринків для традиційного українського експорту;
- зменшення ціни на російський газ, отриманий у рахунок за транзит;
- зниження тарифів за транзит російського газу через територію України.

2. Внутрішніми чинниками, які негативно впливали на зовнішньоторговельний оборот, стали спад виробництва, посилення платіжної кризи, важкий фінансовий стан підприємств, висока собівартість української продукції за її низької якості, нестабільність гривні.

Отже, у цей період екстенсивний розвиток зовнішньої торгівлі практично вичерпаний. Без здійснення структурних змін у експортно-орієнтованих та інших галузях виробництва неможливе нарощування обсягів зовнішньоторговельного обороту.

Четвертий етап (1999—2004 рр.). Вдосконалення системи митно-тарифного регулювання відповідно до вимог міжнародного законодавства. Це простежується в таких рішеннях:

- По-перше, відбулося створення законодавчої бази для приєднання до Конвенції ГС, при цьому було оптимізовано тарифну номенклатуру за рахунок

появи національної деталізації на рівні 9 та 10 знаків опису та кодування товарів.

- По-друге, була досягнута певна передбачуваність у прийнятті рішень щодо зміни ставок ввізного мита. У 1999 році такі ставки за рішенням Митно-тарифної ради почали прийматися один раз у півроку, а з 2000 року зміна ставок ввізного мита здійснюється один раз на рік.

- По-третє, відбулося зниження ставок ввізного мита на значну номенклатуру товарів текстильної промисловості відповідно до зобов'язань України перед ЄС. Були також знижені ставки мита на сировину, але підвищені на готові вироби, які випускаються в Україні.

Характерно, що нарощування в Україні тенденції протекціонізму відбувається паралельно з розвитком тіньового зовнішньоторговельного обороту, контрабанди товарів, що призводить до масового ухиляння від сплати мита, митних зборів, акцизу і податку на додану вартість.

Парадокс полягає в тому, що підвищення податків на імпорт у вигляді зростання митних ставок, дискримінаційних процедур спричиняє неадекватне функціонування тарифної системи України, що призводить до незначної частки митних надходжень до державного бюджету і, як наслідок, знижується захист національного товаровиробника. Так, чинна в 1995 р. митно-тарифна система при всебічному підвищенні ставок мита на товари забезпечувала 2,99% доходів державного бюджету, в 1996 році — 1,53 %, в 1997 році — 9,72 %, в 1998 році — 10,5 %, 1999 році — 10,72 %, 2000 році — 10,5 %, 2001 році — 12,04 %.

Отже, результатом еволюції митно-тарифної політики в Україні за десятиліття незалежності стало створення законодавчих умов функціонування даної системи, які орієнтовані на загальноприйняті міжнародні норми, стандарти і практику. Практично відбулося формування механізму реалізації митно-тарифної політики. Основною метою наступного етапу стає підняття на якісно новий рівень економічної ефективності функціонування даної системи.

3.Особливості здійснення митних тарифів: єдиний митний тариф України і його правове регулювання

Законом України “Про Митний тариф України” встановлюється Митний тариф України.

Митний тариф України є невід’ємною частиною цього Закону та містить перелік ставок загальнодержавного податку – ввізного мита на товари, що ввозяться на митну територію України і систематизовані згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД), складеною на основі Гармонізованої систему опису та кодування товарів.

Ставки ввізного мита можуть встановлюватися або змінюватися виключно шляхом внесення змін до Митного тарифу України в порядку, визначеному законом. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2018 року.

Визнати таким, що втратив чинність, Закон України “Про Митний тариф України” (Відомості Верховної Ради України, 2014р., № 20-21, ст. 740; 2016р., № 1, ст.8, № 5, ст.47, № 48, ст. 806; 2017р., № 4, ст.. 42).

Мито – це загальнодержавний податок, установлений Податковим та Митним кодексами, який нараховується та сплачується відповідно до Митного кодексу, законів України та міжнародних договорів, згоду на обов’язковість яких надано Верховною Радою України. Главою 42 Митного кодексу визначено порядок оподаткування товарів митом при переміщенні через митний кордон України.

Види ставок мита. Відповідно до ст.280 вищезазначеного Кодексу в Україні застосовуються такі види ставок мита:

1. Адвалорна – у відсотках до митної вартості товару;
2. Специфічна – у грошовому розмірі за кількість товару в установлених законом одиницях виміру;
3. Комбінована - ставка мита, що складається з адвалерної та специфічної ставок мита.

Нарахування мита наведено у табл.3.1.

Таблиця 3.1.

Нарахування мита

№ з/п	Види ставок мита	База оподаткування (ст. 279 Митного кодексу)	Формула розрахунку
1.	Адвалорна	Митна вартість товару	$C_{ma} = (B \times Ma) / 100,$ де C_{ma} – сума мита, B – митна вартість товару(грн.), Ma – ставка мита, установлена у відсотках до митної вартості товару
2.	Специфічна	Кількість товару в установлених законом одиницях виміру (шт.,л)	$C_{mc} = H \times Mc \times Ke,$ де C_{mc} – сума мита, H – кількісна або фізична характеристика товару в натуральному виразі, Mc – ставка мита в євро за одиницю товару, Ke – курс євро, установлений Нацбанком України на день подання митниці ДФС митної декларації
3.	Комбінована	Митна вартість товару та кількість товару в установлених законом одиницях виміру	Нарахування мита за комбінованими ставками здійснюється в три етапи: спочатку обчислюється сума мита за адвалерною ставкою у відсотках до митної вартості; потім обчислюється сума мита за специфічною ставкою в євро за одиницю товару; Для визначення суми мита, що підлягає сплаті, використовується, як правило, найбільша величина

В Україні застосовуються такі види мита:

- ввізне;
- вивізне;
- сезонне;
- особливі види мита: спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне, додатковий імпортний збір.

Згідно зі ст. 272 Митного кодексу ввізне мито встановлюється на товари, що ввозяться на митну територію України.

На сьогодні ставки ввізного мита затверджено Законом № 584 (далі – Митний тариф України).

Відповідно до міжнародних зобов'язань щодо вступу України до Світової організації торгівлі (далі - СОТ) у Митному тарифі України пільгові комбіновані ставки вилучено, частка специфічних ставок зменшилася і відповідно зросла частка адвалерних ставок, які становлять більшість у загальній кількості ставок (Рис.3.1.).

Рис.3.1.

На більшість товарних підкатегорій (10359 шт., 99% від загальної кількості) Митного тарифу України встановлено пільгові адвалерні ставки

ввізного мита, специфічні становлять 1% від загальної кількості ставок і встановлено на алкоголь та тютюнові вироби, комбіновані ставки на сьогодні не встановлено. Розподіл пільгових ставок мита наведено на рис.3.1..

До переліку країн, згідно з яким Україною надається режим найбільшого сприяння (застосовуються пільгові ставки Митного тарифу України), належать такі:

- країни СОТ (162 країни світу);
- країни, з якими Україною укладено торговельно-економічні угоди з наданням режиму найбільшого сприяння або національного режиму; перелік таких країн визначено законом № 170.

Докладну інформацію про поточні пільгові ставки ввізного мита зведеного Митного тарифу України станом на 01.01.2017р. наведено у табл. 3.2..

Таблиця 3.2.

Ввізне мито (пільгові ставки), що справляється з товарів, які ввозяться на митну територію України

Зведений Митний тариф України									
Ставки мита, %	0	0,1	5,1	10,1	15,1	20,1	Понад 25	Специфічні ставки	Усього
		-	-	-	-	-			
		5	10	15	20	25			
Кількість товарних під категорій, шт.	39	291	240	765	296	5	10	105	10464
	62	5	6						
Частка від усіх товарних під категорій, %	37,8	27,8	23	7,31	2,83	0,05	0,1	1	100
	6	6							
Середньоарифметична ставка за тарифними коридорами, %	-	3,99	8,93	13,23	19,89	25	48	-	-
Максимальний рівень ставки ввізного мита для пільгових адвалерних ставок – 50%									
Для найменувань груп 1 – 24 :			50% (з яких на 0,3% товарних під категорій ввізне мито встановлено вище за 25%)						
Для найменувань груп 25-97 :			25% (тільки 0,1% товарних підкатегорій)						

Середня ставка Митного тарифу, %	4,9%
----------------------------------	------

Повні ставки мита застосовуються до таких товарів:

- товари, походженням з країн, з якими Україною не укладено регіональні угоди про надання режиму найбільшого сприяння. Зокрема, це такі країни, як: Бутан, Вануату, Екваторіальна Гвінея, Еритрея, Ефіопія, Заїр, Західна Сахара, Західне Самоа, Ірак, Ємен, Кірібаті, Коморські острови, Лаос, Ліберія, Мідуейські острови, Мікронезія, Науру, Острів Уейк, Сан-Томе и Принсіпі, Сейшельські острови, Сомалі, Судан, Східний Тімор, Тувалу, Фарерські та Фолклендські острови;

- товари, які ввозяться громадянами, якщо сумарна фактурна вартість товарів перевищує еквівалент 10000 євро;

- товари за товарними позиціями 8701 – 8707, 8711, 8716 згідно з УКТ ЗЕД, які ввозяться на митну територію України громадянами;

- товари, за якими неможливо визначити країну їх походження.

У Митному тарифі України тарифні під категорії (десятизначні коди УКТ ЗЕД), за якими пільгові та повні ставки збігаються, становлять 87%. За іншими тарифними під категоріями повні ставки перевищують рівень пільгових ставок (товари легкої промисловості).

Для застосування пільгових ставок ввізного мита необхідним є визначення країни походження товару.

Положення розділу II Митного кодексу, що регулюють питання визначення країни походження, відповідають вимогам Угоди СОТ про правила походження товарів і вимог спеціального додатка К до Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур.

Для спрощення процедури визначення походження у ст. 43 Митного кодексу розширено перелік документів, що підтверджують країну походження товару.

На сьогодні це чотири документи:

- сертифікат про походження товару;

- засвідчена декларація про походження товару;
- декларація про походження товару;
- регіональний сертифікат про походження.

Сертифікат про походження товару (загальна форма) – це документ, який однозначно свідчить про країну походження товару і виданий компетентним органом даної країни або країни вивезення, якщо у країні вивезення сертифікат видається на підставі сертифіката, виданого компетентним органом у країні походження товару. У разі втрати сертифіката приймається його офіційно завірений дублікат.

Засвідчена декларація про походження товару – це декларація про походження товару, зроблена у зв'язку з вивезенням товару виробником, продавцем, експортером (постачальником) або іншою компетентною особою на комерційному рахунку чи будь-якому іншому документі, який стосується товару. На письмовій заяві про країну походження товару робиться запис: “Країна походження” (“country of origin”, “herkunftsland”, “pays d’origine”, “pais de origen”, “paese di origine” тощо) на комерційному рахунку або іншому документі, який стосується товару.

Сертифікат про регіональне найменування товару – це документ, який підтверджує, що товари відповідають визначенню, характерному для певного регіону країни, та виданий компетентним органом згідно із законодавством країни вивезення товару. У разі якщо в документах про походження товару є розбіжності у відомостях про країну походження товару або митним органом встановлено інші відомості про країну походження товару, ніж ті, що зазначені у документах, декларант або уповноважена ним особа має право надати митниці ДФС для підтвердження відомостей про заявлену країну походження товару додаткові відомості.

Додатковими відомостями про країну походження товару є відомості, що містяться в товарних накладних, пакувальних листах, відвантажувальних специфікаціях, сертифікатах (відповідності, якості, фіто санітарних, ветеринарних тощо), митній декларації країни експорту, паспортах, технічній

документації, висновках-експертизах відповідних органів, інших матеріалах, що можуть бути використані для підтвердження країни походження товару.

4.Вдосконалення системи митно-тарифного регулювання в Україні на основі використання досвіду зарубіжних країн

Доцільним для України в процесі формування її митної політики та механізму використання інструментів митно-тарифного регулювання є використання світового досвіду – а саме досвіду тих країн, які мають подібний економічний стан. Розглянемо особливості митно-тарифного регулювання в деяких країнах світу та спробуємо виділити ті інструменти та прийоми, які можливо використати в Україні з метою покращення ефективності її митної політики.

Митно-тарифне регулювання експортно-імпортних операцій розвинутих країн світу в основному відповідає рекомендаціям міжнародних організацій. У країнах з ринковою економікою з метою заохочення припливу капіталу до країни митом оподатковується лише імпорт, а експортне мито не застосовується, а у США навіть заборонено законодавчо. Взагалі, більшість високорозвинених країн та країн з перехідною економікою застосовували на різних етапах свого розвитку схожу зовнішньоекономічну політику, що полягала у стимулюванні експорту готової продукції, обмеженні вивозу сировини та заохочення імпорту комплектуючих, матеріалів для розвитку власної промисловості.

Так, митно-тарифне регулювання як засіб стимулювання експорту успішно використовується у багатьох країнах світу, зокрема, в Індонезії, якщо експортер представляє план експорту, де вказані імпортні матеріали, а також додає банківську гарантію, то імпортер даних матеріалів звільняється від сплати мита шляхом отримання ліцензії на імпорт ресурсів, а суму мита сплатить експортер у тому випадку, якщо не вивезе 85% продукції у вказаний час. У Китаї також діє система сприяння експорту, що полягає у наданні численних пільг та сприянні при здійсненні експортних операцій, в той час, як пільги імпортерам заборонені та введено додаткові тарифи за прискорення митного оформлення.

Тобто митний тариф застосовується як інструмент стимулювання виробництва та експорту продукції з високою часткою доданої вартості, що практикується на основі використання принципу тарифної ескалації, що полягає у тому, що ставки мита підвищуються відповідно до зростання ступеня обробки товарів, причому ця різниця може сягати навіть 10 разів. Зокрема, рівень митного обкладання імпоротної готової продукції в Японії більший за рівень ставок мита на сировину в 10,8 разів, в ЄС – в 7,7 разів, США – в 7,1 разів. В країнах з перехідною економікою тарифна ескалація дещо менша: зі збільшенням ступеня обробки товару рівень тарифного захисту зростає в Польщі – в 2,8 разів, Чехії – в 4,5 разів.

Приблизно на тому ж рівні знаходиться й тарифна ескалація України: у нас готова імпортована продукція обкладається митом, більшим у 3,2 рази, ніж для сировини. У країнах з менш розвинутою економікою тарифна ескалація тим менша, чим нижчий рівень розвитку країни: у Туреччині тарифи на готову продукцію більші, ніж на сировину, у 3,5 рази, Тунісі – приблизно в 1,5 рази. З вищевикладеного можна зробити висновок, що, безумовно, тарифна ескалація є дієвим методом захисту національного товаровиробника, проте застосування її у розвинених країнах спричиняє консервуванню технологічної відсталості країн, що знаходяться на шляху до ринкової економіки, адже унеможливорює доступ їх готової продукції на ринки таких країн.

Цікавим є той факт, що багато країн світу поряд зі стимулюванням експорту та сприянням розвитку вітчизняного виробництва не створюють перешкод і для імпортних товарів. Тут можна навести приклад Японії, де діє система податкових пільг для імпортерів, наприклад, податковий кредит у розмірі 5 % від обсягу імпорту або взагалі звільнення від оподаткування великого переліку імпортних товарів, що складає у кінцевому підсумку до 25 % загального обсягу імпорту.

Що стосується необхідності уніфікації тарифних ставок, про яку вже йшлося вище, то деякі країни зробили значні кроки у цьому напрямку, так, можна навести приклад Чилі, де ставка тарифу, дорівнює 15%, та Бовалії, де діють всього дві ставки – 10% і 17%. У Росії здійснюється поступова реформа

щодо зменшення кількості адвалерних ставок, що застосовуються до імпортованих товарів. При цьому подібні реформи звичайно супроводжуються також зниженням середнього рівня протекціонізму, що досягається двома методами – методом “коцертіна”, коли на кожному етапі реформи вищі ставки зменшуються до наступного нижчого рівня (наприклад, у Коста-Ріці та Гватемалі), або методом “раціонального”, пропорційного зниження, коли на кожному етапі усі ставки зменшуються на визначену кількість відсотків (Мексика).

Митний тариф Польщі передбачає чотири види митних ставок: основні, преференційні, автономні та знижені. Знижені ставки застосовуються для країн, які підписали угоди про вільну торгівлю з Польщею – це країни ЦЄЗВТ, члени ЄАВТ, держави Балтії. Саме ці ставки переважно застосовуються при митному оформленні, оскільки 80% товаропотоку йде з вищезазначених країн. На жаль, Україна не входить до цієї групи країн. З тих пір, як Польща увійшла до ЄС, вона не може самостійно встановлювати митні тарифи, крім того, значна частка від зібраних митних зборів направляється до бюджету ЄС. Стрімка лібералізація митно-тарифної політики цієї держави послабила фіскальну функцію митного тарифу та обмежила можливість застосування протекціоністських заходів. В цілому, можна зазначити, що, на відміну від українського законодавства, норми митного законодавства Польщі та порядок застосування інструментів митно-тарифного регулювання дуже наближені до вимог та норм Європейського Союзу, незважаючи на те, що кількість нормативно-правових актів, що потребувала гармонізація у країнах Центральної та Східної Європи, складала до 1,5 тисячі.

В Угорщині, аналогічно до Польщі, митно-тарифна політика здійснюється за нормами ЄС, а митне оформлення – на основі Єдиного адміністративного документа, що застосовується у країнах ЄС. Митна політика Угорщини, так само, як і інших нових країн – членів ЄС, що належали до комуністичного табору (Словенії, Словаччини), характеризується перехідним станом від політики захисту національної економіки від імпортової експансії до лібералізації торговельної політики під тиском СОТ, намаганням уникнути

різкого зниження митних ставок та зберегти елементи державної підтримки сільського господарства та інших вразливих галузей економіки.

Суттєва відмінність митно-тарифного регулювання в Україні від провідних країн світу полягає у надзвичайно розгалуженій товарній номенклатурі зовнішньоекономічної діяльності, що станом на 2009 рік нараховує 11058 позицій, в той час, як приміром, у США ТНЗЕД складається з 10085 позицій, в Японії – 8964, а в Китаї – 6509 позицій. Така ситуація створює потенційну можливість для зловживань суб'єктів ЗЕД шляхом декларування товару не за своїм кодом з метою сплати меншої суми платежів.

На жаль, можливість гармонізації митного законодавства України за вимогами ЄС суттєво гальмується через надання пріоритету фіскальній функції митних органів, що надзвичайно ускладнює можливість тісної співпраці з країнами ЄС. У промислово розвинутих країнах мито виконує перш за все регулюючу функцію, а не фіскальну, і надходження від справляння ввізного мита складають не більше 0,3% ВВП, на відміну від України, митна служба якої відіграє важливу роль в процесі наповнення державного бюджету. Перетворення митних органів України у фіскальні зменшує можливості реалізації інших їх функцій та створює перешкоди для міжнародного співробітництва та ефективної боротьби з митними правопорушеннями. Як наслідок, збільшуються масштаби ухилення від сплати податків, зменшується конкурентоспроможність вітчизняного товаровиробника, не приділяється належної уваги розвитку співробітництва на міжнародній арені тощо.

Для реалізації намагань України інтегруватися до Європейського Союзу та посилити співпрацю з провідними світовими економічними організаціями, слід аналогічно до країн Центральної Європи, які вже пройшли цей шлях, вносити зміни у національне законодавство та використовувати лише ті інструменти митно-тарифного регулювання, які не лише не суперечать принципам СОТ та ЄС, але і здатні захистити економічні інтереси України. Тобто слід взяти на озброєння досвід саме країн ЦСЕ, які нещодавно приєдналися до ЄС, а саме поступово зменшувати митні ставки відповідно до домовленостей із СОТ, при цьому не відмовляючись від захисту вразливих

галузей економіки (АПК, машинобудування, харчова промисловість), а також продовжити подальше впровадження системи аналізу ризиків та пост-аудиту для запобігання митним правопорушенням. Щодо останнього, то тут корисним є використання досвіду США та Японії та скорочення товарної номенклатури, що зменшить зловживання при визначенні коду товару.

Суттєва відмінність митно-тарифного регулювання в Україні від розглянутих країн світу полягає у надзвичайно розгалуженій товарній номенклатурі зовнішньоекономічної діяльності, що створює потенційну можливість для зловживань суб'єктів ЗЕД шляхом декларування товару не за своїм кодом з метою сплати меншої суми платежів. На жаль, можливість гармонізації митного законодавства України за вимогами ЄС суттєво гальмується через надання пріоритету фіскальній функції митних органів, що надзвичайно ускладнює можливість тісної співпраці з країнами ЄС. У промислово розвинутих країнах мито виконує перш за все регулюючу функцію, а не фіскальну, і надходження від справляння ввізного мита складають не більше 0,3% ВВП, на відміну від України, митна служба якої відіграє важливу роль в процесі наповнення державного бюджету.

Також слід акцентувати увагу на тому, що різке зростання обсягів товаропотоків в Україну вказує на необхідність вирішення питань підвищення ефективності митного регулювання з використанням пост-аудиту (перевірки товарів після випуску) та впровадження системи "Електронна митниця". Пост-аудит є важливою формою сучасного митного контролю та сприяє розвитку торгівлі. В сфері прискорення товарообігу, боротьби з недостовірним декларуванням і корупцією, одним із основних завдань митних органів є масштабне впровадження електронної митниці в митну систему України.

Таким чином, лише злагоджена та урівноважена система регулювання може забезпечити для України стали та прогресивний розвиток у сфері митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Впровадження системи "Електронна митниця" сприятиме інтеграції української економіки у світову систему господарства. Також необхідно знизити собівартість вітчизняної продукції та здійснити перехід українських підприємств на інтенсивний

розвиток виробництва, що в свою чергу підвищить конкурентоспроможність продукції.

Висновки

Мито і митні збори є основним інструментом регулювання зовнішньоекономічної діяльності. В свою чергу основними елементами митного тарифу є мито, ставки мита, митна вартість товару, тарифні пільги. Всі види платежів, які стягуються митними органами України при переміщенні через митний кордон товарів і транспортних засобів, а також в інших випадках, що встановлені митним законодавством України, називаються митними платежами.

Єдиний митний тариф України - систематизований звіт ставок мита, яким обкладаються товари та інші предмети, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі території.

Законом “Про Єдиний митний тариф” визначений порядок формування та застосування Єдиного митного тарифу України при ввезенні на митну територію України та вивезенні за межі цієї території товарів та інших предметів встановлюється з метою обкладення митом зазначених товарів та інших предметів.

Сферою дії Закону “Про Єдиний митний тариф” є єдина митна територія України. Митне обкладення на території спеціальних митних зон регулюється Законом “Про Єдиний митний тариф”, іншими законами України та міжнародними договорами, які встановлюють спеціальний правовий режим цих зон у кожному окремому випадку.

Найбільш чутливими сферами державного регулювання економіки, яких торкнуться і вже торкаються зміни у зв'язку з набуттям Україною членства в СОТ є зміни в митно-тарифному регулюванні імпорту. Серед безпосередніх орієнтирів такої програми слід, зокрема, наголосити на наступних:

1. Подальше вдосконалення митно-тарифного регулювання та митного контролю, в тому числі шляхом:
 - застосування відповідно до норм ГАТТ/СОТ антидемпінгових та компенсаційних мит з метою захисту вітчизняних виробників;

- посилення контролю за використанням пільг у митному оподаткуванні та впорядкування механізму їх надання;
- проведення переговорного процесу та укладення двосторонніх міждержавних угод щодо спрощення митних процедур та активізації боротьби з контрабандою у відносинах з країнами – основними торговельними партнерами України;
- вдосконалення засобів митного контролю, зокрема в частині адекватного встановлення митної вартості товарів, з метою запобігання явній та прихованій контрабанді та ввезенню товарів, небезпечних для здоров'я людей та довкілля;
- посилення фінансового контролю в сфері експортного ціноутворення, зокрема, фінансового моніторингу зовнішньоторговельних операцій, які потенційно мають ознаки зловживань та фіктивності;
- розширення співробітництва податкових і митних органів в частині проведення податкових перевірок суб'єктів господарської діяльності, які беруть участь у ланцюзі перепродажу ввезених товарів;
- налагодження обміну інформацією про порушників законодавства між державними контролюючими органами.

2. Вдосконалення державної підтримки виробників, в першу чергу, за рахунок надання горизонтальної допомоги (за об'єктивними критеріями, із прозорою процедурою надання і подальшим контролем).

3. Вдосконалення системи нетарифного регулювання зовнішньої торгівлі.

4. Сприяння вдосконаленню виробничого, фінансового, маркетингового, логістичного менеджменту на підприємствах.

Питання митно-тарифного регулювання є одним з основних у розвитку зовнішньоекономічних відносин. Отже, особливої уваги необхідно приділяти вирішенню проблем вдосконалення системи митно-тарифного регулювання в Україні.

Список використаних джерел

1. Митний кодекс України – Законодавство України – Верховна Рада zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17
2. Бліхар М.М. Реформування митно-тарифної політики України з використанням досвіду країн ЦСЄ в контексті вступу до СОТ // Зовнішня торгівля: Право та економіка. - № 2 (37). – 2008. –С 56 – 60.
3. Бондаренко І.О. “Послуги в галузі митної справи” // “Митна справа” – 2005р. - № 6 –с. 46 – 52.
4. Буланій О.О. Світовий досвід сучасного митно-тарифного регулювання та застосування його в Україні // Актуальні проблеми економіки. – 2011. - № 9(63). – с. 7 – 13.
5. Вишнівецька В.О. Проблеми формування і перспективи подальшого розвитку державного мита з відчуження майна в Україні // Економіка и право. – 2006. -№ 2. – с. 68 – 72.
6. Вишновецька В. Відсоткові ставки державного мита : чи виправдане їх існування?/ В. Вишновецька // Економіка. Фінанси. Право. – 2006, - № 7, - с. 28 – 31.
7. Гребельник О.П. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 696с.
8. Демиденко Л. Мито і митна політика в умовах глобалізації / Л. Демиденко // Фінанси України. – 2007. - № 1. – с. 63 – 69.
9. Дубнюк Е.М. “Мито” як системна категорія економічної теорії / Е.М. Дубнюк // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. - № 5. – с. 27 – 30.
10. Дудчак В.І. Митна справа: Навч. посібник/ В.І. Дудчак , О.В. Мртинюк. – 2002.
11. Любива Ю.В. Місце та роль фіскальної функції серед інших функцій митних органів // Вісник АМСУ. – 2013. - № 1 – с. 94 – 97.
12. Матвєєва В. Ю. Україна і СОТ: порівняльний аналіз митно-тарифного захисту // Вісник Дондуєт . - № 4 (28). – 2010// www.donduet.edu.ua.

13. Митний контроль та митне оформлення. Навч. посібник за ред. М.М. Каленського, П.В. Пашка. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2002. – 284 с.
14. Митний кодекс України: Закон від 13.03.2012р. № 4495 – VI / остання редакція від 01.01.2013р., чинний [Електронний ресурс]. Джерело доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
15. Основи митної справи / За ред. П.В. Пашка. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2002.
16. Пашко П. Реалізація функцій митної політики України в умовах глобалізації / П. Пашко // Вісник КНТЕУ. – 2009. - № 4 . – с. 5 – 11.
17. Пашко П.В. Умови та чинники забезпечення митної безпеки / П. В. Пашко // Митна справа. – 2011. - № 1 (67). – с. 5- 16.
18. Податковий кодекс України : Закон від 02.12.2010 № 2755-VI / остання редакція від 07.05.2011, чинний [Електронний ресурс]. Джерело доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=2755-17>.
19. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті : Закон України від 23.09.1994р. № 185/94-ВР / поточна редакція від 02.12.2012 на підставі 5463-17, чинний [Електронний ресурс]. Джерело доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/185/94-%DO%B2%D1%80>.
20. Про зміну строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів і запровадження обов’язкового продажу надходжень в іноземній валюті : Постанова НБУ від 16.11.2012 № 475, за реєстр. В Міністерстві юстиції України 16 листопада 2012 р. за № 1921/22223, чинна [Електронний ресурс]. Джерело доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1921-12>.
21. Стельмащук А.М. Підвищення ролі митної політики в системі захисту внутрішнього ринку / А. М. Стельмащук // Всеукраїнський науково-виробничий журнал “Інноваційна економіка”. - № 6.- 2011. – с. 279 – 286.
22. Суворкін В.А. Україна – СОТ – ЄС: перепони до інтеграції // Митна справа. – 2008. - № 2. – с. 43 – 49.
23. Філатов В.В. Напрямки сучасної митної політики України // В. В. Філатов // Митна справа. – 2014. - № 14 (64). – с. 24 – 30.

24. Митний кодекс – Державна фіскальна служба України sfs.gov.ua/mk

25. Електронний ресурс – <http://sta-sumy.gov.ua/podatki-ta-zbori/> .